

MERAK EDİLENLER

TACİR NEDİR?

VONA | HUKUK
BÜROSU

Caddebostan Mah. Prof. Dr. Hulusi
Behçet Cad. No: 14 K: 7 D: 8
Kadıköy İstanbul
0(216)372 2816
info@vonahukuk.com
www.vonahukuk.com

Görsel: Ali Candaş

Türk Ticaret Kanunu madde 12’de de ifade edildiği üzere, bir ticari işletmeyi, kısmen de olsa kendi adına işleten kişiye tacir denir. Taciri, esnaf işletmesi için öngörülen sınırı aşan düzeyde gelir sağlamayı hedef edinmiş, devamlı ve bağımsız bir işletmeyi işleten kişi olarak da tanımlamamız mümkündür.

A. Gerçek Kişi Tacirler

1. Tacir sayılanlar: Bir ticari işletmeyi kurup açtığını sirküler, gazete, radyo, televizyon ve diğer ilan araçlarıyla halka bildirmiş veya işletmesini ticaret siciline tescil ettirerek durumu ilan etmiş olan kimse, fiilen işletmeye başlamamış olsa bile tacir sayılır.

Ticari işletmeyi, kişisel durumu, yaptığı işin niteliği veya meslek ve görevi itibariyle kanuni bir yasağa aykırı olarak veya başka bir kişinin iznine gerek varken izni olmadan ya da resmi bir makamın ruhsatına gerek olup da bu ruhsatı almadan işleten kişi de tacir sayılır.

Küçük ve kısıtlılara ait ticari işletmeyi bunların adına işleten yasal temsilci, tacir sayılmaz. Tacir sıfatı, temsil edilen küçük veya kısıtlıya aittir. Ancak, yasal temsilci ceza hükümlerinin uygulanması yönünden tacir gibi sorumlu olur.

Önemle belirtmek gerekir ki, tacir sayılanlar da Kanun’da tacirlere bağlanan tüm hak ve yükümlülüklerden sorumlu olup tıpkı tacirler gibi iflasa tabidir.

2. Tacir gibi sorumlu olanlar: Bir ticari işletme açmış gibi ister kendi adına ister adi bir şirket veya her ne suretle olursa olsun hukuken var sayılmayan diğer bir şirket adına, ortak sıfatıyla işlemlerde bulunan kimse, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı tacir gibi sorumlu olur.

B. Tüzel Kişi Tacirler

1. Ticaret şirketleri: Ticaret şirketleri, ticaret siciline tescil ile birlikte tacir sıfatı kazanır. Ticaret şirketlerinin, tüzel kişi olarak tacir sıfatı bulunduğundan şirket ortak ve temsilcileri tacir değildir.

2. Amacına ulaşmak için ticari işletme işleten vakıf, dernekler: Dernek ve vakıflar ticari işletme işletmeleri şartına bağlı olarak tacir sıfatını kazanır. Bu noktada önemle belirtmek gerekir ki, kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere harcayan vakıflar ise ticari işletme işletseler dahi tacir sayılmaz.

3. Kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşlar: Kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşlar da tacir sayılır.

Ancak Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri ile kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere harcayan vakıflar, bir ticari işletmeyi ister doğrudan doğruya ister kamu hukuku hükümlerine göre yönetilen ve işletilen bir tüzel kişi eliyle işletsinler, kendileri tacir sayılmazlar. Örneğin belediye tüzel kişiliği tacir değildir, ancak özel hukuk hükümlerine göre işletilen işletmesi tacir sayılacaktır.

TACİR OLMANIN SONUÇLARI

Kanun'da tacirlere getirilmiş birçok yükümlölük olmakla birlikte, tacirlere özel tanınmış hak ve kolaylıklar da bulunmaktadır. Tacir olmanın sonuçları kısaca aşağıdaki şekilde sayılabilir.

- Tacirler her türlü borçları için iflas hükümlerine tabidir.
- Tacirler, ticari işletmenin kurulmasından itibaren 15 gün içerisinde işletmeyi ticaret siciline kaydettirmelidir.
- Tacirlerin, ticaret sicile kayıt sonrası, ticaret unvanı seçmesi ve işbu unvan ile ticari işlemlerini gerçekleştirmesi gerekmektedir.
- Tacirlerin ticari defter tutma ve envanter çıkarma yükümlölüğü bulunmaktadır.

-
- Gerçek ve tüzel kişi tacirlerin tamamının, ticari işletmelerinin bulunduğu yerdeki ticaret ve sanayi odalarına kayıt yaptırması gerekmektedir.
 - Tacirlerin, ticaretine ve ticari işletmesine ait bütün işlemlerinde basiretli bir tacir gibi hareket etme zorunluluğu bulunmaktadır.
 - Tacirler, basiretli bir tacir olarak hareket etme yükümlülüğü doğrultusunda gerçekleştirdikleri ticari faaliyetler sonucu aşırı ücret veya ceza kararlaştırılmış olduğunu iddia ederek ücret veya sözleşme cezasının indirilmesini isteyemez.
 - Tacirler arasında diğer tarafı temerrüde düşürmeye, sözleşmeyi feshe, sözleşmeden dönmeye ilişkin ihbarlar veya ihtarlar noter aracılığıyla, taahhütlü mektupla, telgrafla veya güvenli elektronik imza kullanılarak kayıtlı elektronik posta sistemi ile yapılmalıdır.
 - Tacirler, ticari işletmesi ile ilgili yaptığı bir iş veya hizmet karşılığında uygun bir ücret isteyebilir ve verdiği avanslar ile yaptığı giderler için ödeme tarihinden itibaren faize hak kazanır.
 - Her iki tarafı da tacir ve ticari iş niteliğinde olan ilişkilerde, hapis hakkının kullanımında kolaylık sağlanmıştır. Hapis hakkı kısaca, Kanun'da öngörülen koşulların gerçekleşmesi halinde alacaklıya hapis hakkını kullanarak, borçluya ait elinde bulundurduğu mal/kıymetli evrakı alacağına kavuşana kadar hapsetmesi veya bu mal/kıymetli evrakın satılmasını sağlayarak alacağına kavuşma imkânı tanıyan haktır.

-
- Ticari işletmesi kapsamında bir mal satmış, üretmiş, bir iş görmüş veya bir menfaat sağlamış olan tacir, karşı tarafın talebi üzerine fatura düzenlemek ve ibraz etmek zorundadır.
 - Son olarak, her iki tarafı da tacir olan ticari iş niteliğindeki satış veya mal değişimlerinin Kanun'da düzenlenen özel hükümlere tabi olduğunu belirtmek gerekir.

TİCARİ DAVA NEDİR?

Ticari davalar, Türk Ticaret Kanunu madde 4/1'de tanımlanmıştır. **Madde hükmü uyarınca;**

1. Her iki tarafın da ticari işletmesiyle ilgili hususlardan doğan hukuk davaları ile ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işleri ve
 2. Tarafların tacir olup olmadıklarına bakılmaksızın;
- Türk Medenî Kanunu'nun, rehin karşılığında ödünç verme işi ile uğraşanlar hakkındaki 962 ilâ 969. maddelerinde,

-
- 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun malvarlığının veya işletmenin devralınması ile işletmelerin birleşmesi ve şekil değiştirmesi hakkındaki 202 ve 203, rekabet yasağına ilişkin 444 ve 447, yayın sözleşmesine dair 487 ilâ 501, kredi mektubu ve kredi emrini düzenleyen 515 ilâ 519, komisyon sözleşmesine ilişkin 532 ilâ 545, ticari temsilciler, ticari vekiller ve diğer tacir yardımcıları için öngörölmüş bulunan 547 ilâ 554, havale hakkındaki 555 ilâ 560, saklama sözleşmelerini düzenleyen 561 ilâ 580. maddelerinde,
 - Fikrî mülkiyet hukukuna dair mevzuatta,
 - Borsa, sergi, panayır ve pazarlar ile antrepo ve ticarete özgü diğer yerlere ilişkin özel hükümlerde,
 - Bankalara, diğer kredi kuruluşlarına, finansal kurumlara ve ödünç para verme işlerine ilişkin **düzenlemelerde öngörölen hususlardan doğan hukuk davaları ticari dava sayılır.**

Bu doğrultuda, bir davanın ticari olması için tarafların her ikisinin de tacir olması, uyuşmazlığın tarafların ticari işletmesiyle ilgili olması veya ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işlerinden olması veya Türk Ticaret Kanunu madde 4/2’de sayılan düzenlemelerden birine dahil olması gerekmektedir. Ticari davalar ile ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işlerine bakmakla görevli mahkeme Asliye Ticaret Mahkemeleri’dir. Kanun hükümleri uyarınca miktar ve değeri beş yüz bin Türk lirasını geçmeyen ticari davalarda basit yargılama usulü uygulanır.

Uyarı: Yukarıdaki bilgi ve görüşlerimiz sadece yol gösterme amaçlıdır ve yasal tavsiye alma olarak değerlendirilemez. Vona Hukuk Bürosu, doğru ve güncel içerikli bilgiyi sağlamak için her türlü çabayı göstermektedir ancak, bu makalenin yayımlanmasından sonra yürürlüğe girebilecek olan yasa ve mevzuatlarda yapılan değişiklikler nedeniyle en güncel yasal gelişmeleri yansıtmayabilir. Bu nedenle, bu makaledeki hiçbir şey yasal tavsiye olarak görülmemeli ve herhangi bir karar vermeden veya bu makalede yer alan bilgilere dayanarak herhangi bir işlem yapmadan önce avukatlara danışmalısınız.

Caddebostan Mah. Prof. Dr. Hulusi Behçet Cad.

No: 14 K: 7 D: 8 Kadıköy İstanbul

0(216)372 2816

info@vonahukuk.com

www.vonahukuk.com